

فارسی دوازدهم

۱۲

منوطه دوم

(نکات و خلاصه درس)

(تمامی حقوق متعلق به مجتمع آموزشی و پژوهشی ثمین می باشد.)

ستایش

معنی کلمات

ذکر : یاد کردن؛ در اینجا یعنی ستایش	ملک : پادشاه، خداوند
فضل : بخشش، گرم	همه : فقط
سزا : سزاوار، شایسته، لایق	که : زیرا
حکیم : دانا به همه چیز، دانای راست کردار	درگاه : آستان، پیشگاه
نماینده : آنکه آشکار و هویدا می کند، نشان دهنده	رحیم : بسیار مهربان
ثنا : ستایش، سپاس	فضل : بخشش، گرم
وهم : پندار، ترور، خیال	شبه : مانند، مثل، همسان
سرور : شادی، خوشحالی	عزّ: ارجمندی، گرمی شدن، مقابل دُلّ
جزا : پاداش کار نیک	جود : بخشش، سخاوت، گرم
فزایی : افزایش دهی	بکاهی : کم کنی
	روی : مجازاً امکان، چاره
پوبیدن : حرکت به سوی مقصدی برای به دست آوردن و جستجوی چیزی، تلاش، رفتن	
کریم : بسیار بخشنده، بخشاینده، از نام ها و صفات خداوند	
جلال : بزرگواری، شکوه، از صفات خداوند که به مقام کبریایی او اشاره دارد.	
یقین : بی شبهه و شک بودن، امری که واضح و ثابت شده باشد .	

معنی شعر و نثر (قالب "قصیده")

ملکا، ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی / نروم جز به همان ره که توأم راهنمایی

معنی : خدایا ! تنها تو را ستایش می کنم؛ زیرا تو پاک و سزاوار خدایی هستی. تنها به راهی می روم که تو به من نشان می دهی.

دانش ادبی : ملکا : استعاره از خداوند / تلمیح به آیات قرآن به ویژه سوره حمد / جمله « توام راه

نمایی»، « ایهام» دارد و به دو صورت خوانده می شود: ۱. تو راه را به من نمایی ۲. تو راهنمای من هستی

دانش زبانی : ملکا : ای ملک؛ ای (ا) حرف ندا و ملک نقش منادا / م در مصراع دوم : ۱. مضاف الیه

(راهنمای من) ۲. متمم (راه را به من) / ذکر: نقش مفعول / پاک و خدا و راهنما : نقش مسند / بیت :

شش جمله

مفهوم : یاد کردن از پاکی و راهنما بودن خداوند

همه درگاه تو جویم همه از فضل تو پویم / همه توحید تو گویم که به توحید سزایی

معنی : فقط پیشگاه تو را جستجو می کنم و تنها به دنبال بخشش تو هستم. فقط تو را به یگانگی می ستایم؛ زیرا شایسته آن هستی.

دانش ادبی : جویم و پویم و گویم : جناس ناقص اختلافی / همه و تو و توحید : آرایه تکرار / همه

توحید تو گویم : تلمیح به آیه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» / همه درگاه تو جویم: تلمیح به آیه «إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ

نَسْتَعِينُ».

دانش زبانی : بیت : چهار جمله / همه : نقش قید / درگاه و توحید : نقش مفعول / سزا : نقش مسند

مفهوم : جست و جوی خداوند، توحید و ستایش او و تلاش به لطف او

تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی / تو نماینده فضلی تو سزاوار ثنایی

معنی : تو دانا، بزرگ، بخشنده و مهربان هستی. تو نشان دهنده و مظهر بخشش و شایسته ستایش هستی.

دانش ادبی : واج آرای مصوّت «ی» / حکیم و عظیم و کریم و رحیم : مراعات نظیر / تو: آرایه تکرار / مصراع اول : تلمیح به صفات خدا در قرآن

دانش زبانی : بیت : شش جمله / « ی » در بیت : مخفّف فعل هستی

مفهوم : اشاره به صفات خداوند: علم، بزرگی، مهربانی و شایسته ستایش بودن

نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی

معنی : نمی توان تو را توصیف کرد، چون تو در فهم نمی گنجی ؛ نمی توان مثل و ماندی برایت نام برد، زیرا تو حتی در خیال هم نمی آیی.

دانش ادبی : فهم و وهم : جناس ناقص اختلافی / واج آرای «ن» / مصراع دوم تلمیح به آیه «لیسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ» / تو و گفتن : آرایه تکرار

دانش زبانی : وصف و شبه : نقش مفعول / فهم و وهم : نقش متمم

مفهوم : خداوند بالاتر از درک و فهم انسان است.

همه عزّی و جلالی، همه علمی و یقینی / همه نوری و سروری، همه جودی و جزایی

معنی : [خداوند] تمام وجودت ارجمندی، شکوه، علم، ... یقین، نور، شادمانی، بخشش و پاداش است.

دانش ادبی : عزّ و جلال و علم و یقین و نور و سرور و جود و جزا : تناسب / واج آرای مصوّت «ی» / همه : آرایه تکرار / عزّ و جلال : تلمیح به «یا ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ» / همه نوری : تلمیح به «الله نورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ»

دانش زبانی : بیت : هشت جمله / همه : نقش قید / عزّ و جلال و علم و یقین و نور و سرور و جود و جزا : همگی نقش مسند / « ی » در بیت : مخفّف فعل هستی

مفهوم : اشاره به صفات خداوند: ارجمندی، شکوه و...

همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی

معنی : هر چیز پنهانی را تو می دانی و هر عیبی را می پوشانی؛ همه کم و زیاد شدن ها به دست توست.

دانش ادبی : غیب و عیب : جناس ناقص اختلافی / بیش و کم، بکاهی و فزایی : تضاد / مصراع اول

تلمیح به آیات قرآن درباره غیب دانی (عَلَّامُ الْغُیُوبِ) و عیب پوشی (سِتَّارُ الْعُیُوبِ) خداوند / مصراع اول

تلمیح به آیه «تُعْزِزُ مَنْ تَشَاءُ وَ تُذَلُّ مَنْ تَشَاءُ» / همه و تو: آرایه تکرار

دانش زبانی : بیت : چهار جمله به شیوه بلاغی / غیب و عیب و بیش و کم : همگی نقش مفعول

مفهوم : غیب دانی (عَلَّامُ الْغُیُوبِ)، عیب پوشی (سِتَّارُ الْعُیُوبِ) و قدرت خداوند

لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید / مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی

معنی : تمام وجود سنایی فقط از یگانگی تو سخن می گوید، شاید برای او از آتش دوزخ، امکان رهایی

وجود داشته باشد.

دانش ادبی : لب و دندان، آتش و دوزخ : تناسب / لب و دندان : مجاز از همه وجود / روی: ایهام

تناسب : ۱. چاره و امکان ۲. چهره (که با لب و دندان تناسب دارد) / مصراع دوم: تلمیح به «وَقِنَا عَذَابَ

النَّارِ» / آتش : مجاز از عذاب / سنایی : تخلص / مگر: ایهام : ۱. امید است ۲. شاید

دانش زبانی : - ش در بُودش : برای او؛ نقش متمم و مرجع آن «سنایی» / بیت : دو جمله

مفهوم : اقرار به یگانگی خداوند و امیدواری به لطف او

لغت و املاء

کلمات املائی مهم : ذکر - فضل - توحید - سزا - حکیم - عظیم - رحیم - ثنا - وصف - وهم -

عزی - یقینی - سروری - جزا - غیب - فزایی - دوزخ

تاریخ ادبیات

این شعر از دیوان "حکیم سنایی غزنوی" و در قالب "قصیده" است.

بانک محتوای آموزشی SET

آسان و سریع مطالب مهم را مرور کنید و برای آزمون آماده شوید.

همین الان کلیک کن

دوره‌های آموزشی

با دوره‌های آموزشی وارد مسیر یادگیری شوید و گام به گام خود را در کل درس راحت کنید.

نمونه‌سوال‌ات حل شده

با نمونه سوال‌ات حل شده درس به درس، مثال‌های مهم را ببینید و مفاهیم را آسان درک کنید.

خلاصه نکات

با خلاصه نکات درس به درس فقط به نکات مهم بپردازید و زمان را ذخیره کنید.

ویدئو آموزشی

با ویدئوهای کوتاه درس به درس، مطالب درس را آسان و سریع یاد بگیرید.

www.youtube.com/@saminskill

www.aparat.com/set_ir_official

www.instagram.com/set.ir.shop

t.me/set_ir_levelup

[@set_ir_levelup](https://www.facebook.com/set_ir_levelup)

[@levelupset](https://www.facebook.com/levelupset)

۰۲۱۴۴۰۷۰۷۳۰

۰۹۰۲۷۱۴۳۴۰۲

اسکن کنید